

Schaken kan je leven redden

De eerste partijen voor de interne competitie zijn weer gespeeld, de eerste partijen in de rapidcompetitie zijn weer gespeeld en deze week speelt het team van Eeuwig Schaak haar eerste wedstrijd in de Avondcompetitie. Op het spel staat dan alleen de eer; verliezen is jammer, maar geen drama. En zo gaat het, gelukkig, vrijwel altijd in het schaken. Voor Ossip Bernstein stond er in een schaakpartij die hij 100 jaar geleden speelde heel wat meer op het spel: zijn leven. Ossip Bernstein werd in 1918 opgepakt door de Russische geheime dienst, de Tsjeka (voorloper van de KGB). Ossip Bernstein was Jood en bankier en dat waren twee dingen die bij de net aan de macht gekomen bolsjewieken niet goed vielen. Reden genoeg voor hen om iemand te fusilleren. Maar Ossip Bernstein was ook een uitstekend schaker en daar hadden de bolsjewieken wel waardering voor. Toen Ossip Bernstein opgepakt werd en men van plan was hem zonder enige vorm van proces te vermoorden, ging bij één van de mannen van de Tsjeka een belletje rinkelen.

“Ossip Bernstein, zo heet toch ook die beroemde schaker? Bent u toevallig dezelfde?”

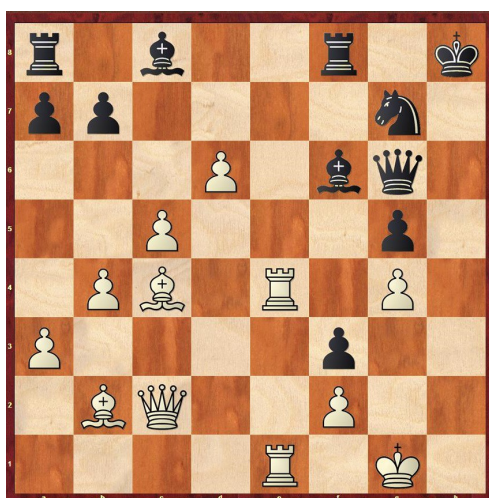
“Ja”, antwoordde Bernstein, maar ze geloofden hem nog niet helemaal. Om te bewijzen dat hij inderdaad de beroemde schaker was, moest hij een partij spelen tegen de beste schaker die op dat moment aanwezig was. Bij verlies of remise werd hij gedood, bij winst werd hij vrijgelaten. Bernstein won en ontsnapte zo aan de dood. Hij is meteen daarop het land uitgevlucht en later Frans staatsburger geworden.

Ossip Bernstein

Bernstein werd 80 jaar oud en schaakte op topniveau tot op hoge leeftijd. Dat leverde in 1954 wat merkwaardige consternatie op. Op een toernooi in Montevideo in Uruguay maakte Miguel Najdorf bezwaar bij de wedstrijdleider, omdat zijn tegenstander Bernstein veel te oud zou zijn om te schaken. Toen Najdorf te horen kreeg dat Bernstein 72 jaar was, reageerde hij: “Dat bedoel ik! Die man is bijna dood!”

Dom, dom... Want vervolgens werd Najdorf door Bernstein ongenadig van het bord gemept. Vooral het slot was imposant.

Bernstein (met wit) offert zijn dame: 29. Te4-e8! Als zwart het offer aanneemt loopt het slecht met hem af: 29...,,Dxc2 30. Txf8+,Kh7 31. Lg8+,Kh6 32. Txf6+,Dg6 33. Txc6+,Kxg6 en wit staat gewonnen. Najdorf speelde 29...,,Lc8-f5 maar ook dat loopt niet goed af. Met 30. Te8xa8 laat Bernstein rustig zijn dame in staan. Najdorf kan de dame nog steeds niet nemen, omdat dan weer hetzelfde volgt als bij het eerste dame-offer. Er volgde 30...,,Tf8xa8 31. g4xf5,Dg6-h5 32. Te1-e4,Dh5-h3 33. Lc4-f1,Dh3xf5 en dan ook nog even een torenoffer: 34. Te4-h4+,g5xh4 35. Dc2xf5,Pg7xg5 36. Lb2xf6+,Kh8-h7 37. d6-d7 en zwart gaf op.

Kortom: ook boven de 70 kun je nog de sterren van de hemel schaken!

Miguel Najdorf